

מקורות לעיון במס' בבא מציעא: פרק השוכר את האומנין

דף ו

מרחשון תשע"ג

מ. זילברמן

(ע"ט.) מכירת א"י לצמיתות. איתא בגמ' [ד]אמר רב חסדא אמר רב קטינא מנין למוכר שדהו לשישים שנה שאינה חוזרת ביובל שנאמר והארץ לא תמכר לצמיתות מי שאין שם יובל נצמתת יש שם יובל אינה נצמתת יצתה זו שאף על פי שאין שם יובל אינה נצמתת וכו', ע"כ. ונחלקו הראשונים בביאור לאו זה. דעת הרמב"ם (ל"ת רכ"ז וריש פי"א הל' שמטה ויובל) דזה לאו גמור ועוברים עליו גם המוכר וגם הלוקח (אך אין מעשיהן מועילין). [ומ"מ ראה במשנה למלך שם (ד"ה וכתב) שהעיר דהחינוך (מצוה של"ט) כתב שלוקין על לאו זה אך לא נראה כן בדעת הרמב"ם דכן פסוק בעלמא לענין דאי עביד לא מהני ולא הביא לאו זה בהל' סנהדרין פי"א בין הלאווין שלוקין עליהם. וראה בספר תורת זרעים (דמאי פ"ה מ"ט) מה שהסביר בדברי החינוך דלוקין על לאו זה דלגבי עצם המכורה ההקנאה חלה בכה"ג למ"ד אי עביד מהני ויש מכירה לצמיתות ומ"מ אין השדה חוזרת ביובל דיובל הוי אפקעתא דמלכא, וזוהי כוונת הרמב"ם דאין מעשיהן מועילין.]

אך הרמב"ן (בהשגות לסה"מ שם) הביא דהבה"ג לא מנאו במנין המצוות שלו כי הוי "שלילות ולא מניעה". וכן נטה דעת הרמב"ן (שם ובפירושו עה"ת ויקרא כה, כד) דאין זה לאו אלא "טעם יאמר הנהיגו ביניכם היובל ואל יקשה בעיניכם כי לי כל הארץ ואיני רוצה שתמכר לצמיתות כשאר הממכרים". [וכן משמע מרש"י בסוגיין (ד"ה והארץ) שכתב "כאן פירש לך עטמו של מצות יובל וכו'" דמשמע שאין לאו בפני עצמה במכירה לצמיתות. אך העירו מדברי רש"י עה"ת שהביא מהת"כ דיש לאו על החזרת השדות לבעלים ביובל.] ודלברי הרמב"ן הלאו קאי על מכירה לעכו"ם. וראה בהרחבה בפירוש הגריפ"פ על ספר המצוות להרס"ג (ל"ת רנ"ה).

עיקר תוס' פרק השוכר את הפועלים

(פג.) השוכר

(פג:) פועל

(פד.) יתיב, אי הדרת

(פה:) כי מטא

(פז:) אלא, רעך

(פח.) הכא, העומדת, בעל הבית, תבואת זרעך

(פח:) לא

(פט.) פועל

(צ.) והדרשות, חסום

(צ:) ישב